

university of
 groningen

ROS
 FRIESLAND

Betaalbare kraamzorg voor mensen met een smalle beurs in Friesland

Het financieren van de eigen bijdrage voor kraamzorg voor mensen met een laag
 sociaaleconomische status

Adviesrapport voor ROS Friesland

Uitgevoerd door:

Nathalie Bredek- S2932458
 Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit Science
 and Engineering
 Science, Business & Policy

Begeleiders:

Maaïke van der Meulen
 Dr. M. (Marion) van Rijssel
 Prof. Dr. J.W. (Hans) Jonker

Samenvatting

Uit het veld is naar voren gekomen dat in Friesland kraamzorg minimaal wordt afgenomen (24 uur of minder) door mensen met een lage sociaaleconomische status (SES) vanuit financiële redenen. Er dient namelijk per uur kraamzorg een eigen bijdrage betaald te worden. In dit adviesrapport wordt advies gegeven aan regionale ondersteuningsstructuur (ROS)

Friesland, als onderdeel van de Kansrijke Start thematafel 'Betaalbare kraamzorg', over **hoe en door wie kraamzorg gefinancierd kan worden voor mensen met een lage SES in Friesland**. ROS Friesland is een advies- en expertisecentrum dat advies en ondersteuning biedt aan de eerstelijnszorg om zo de samenwerking van eerstelijnszorg met andere (zorg)domeinen te versterken. ROS Friesland is, als onderdeel van de Kansrijke Start thematafel Betaalbare Kraamzorg, een geschikte partij om hierover advies te geven, mede omdat het bij haar visie, missie en waarden past en zij over geschikte competenties beschikt het uit te voeren.

Belang van kraamzorg voor mensen met een lage SES

Borstvoeding, stille ondervoeding, de hechting tussen de ouders en het kind, de ouderschapstijl, hyperbilirubinemie en de SES zijn enkele factoren in de kraamweken die de gezondheid van het kind op dat moment en in het latere leven kunnen beïnvloeden. Het is waarschijnlijk dat kraamverzorgers positieve effecten hebben op de gezondheid van het kind en het gezin op korte en lange termijn, gezien de taken die zij uitvoeren bij de kraamgezinnen. Ook is het waarschijnlijk dat mensen met een lage SES baat hebben bij kraamzorg, mede omdat zij reeds slechtere zwangerschapsuitkomsten, slechtere gezondheidsvaardigheden en een kleiner sociaal netwerk kunnen hebben. Daarnaast is het waarschijnlijk dat minimale afname van kraamzorg negatieve effecten heeft op de inhoud van kraamzorg en de gezondheid van het kind en het gezin. Het wordt daarom aanbevolen dat kraamzorg gefinancierd wordt voor mensen met een lage SES in Friesland.

Regelingen voor vergoeding in Friesland

Momenteel wordt de eigen bijdrage voor kraamzorg voor mensen met een laag inkomen gefinancierd middels de collectieve aanvullende verzekering 'AV Frieso Compleet' van De Friesland. Deze aanvullende verzekering wordt in onvoldoende mate afgenomen door mensen met een lage SES. Daarnaast beschikt de verzekering over een aantal nadelen. Zo is de aanvullende verzekering niet altijd voordeliger dan het betalen van de eigen bijdrage en kan deze niet altijd worden afgesloten. Gelden die mogelijk gebruikt kunnen worden voor het financieren van de vergoeding zijn de Kansrijke Start gelden, de 'Gezond In De Stad' gelden en de 'Jeugdwet' gelden. Mogelijk kan de eigen bijdrage worden vergoed via de 'bijzondere bijstand' en 'Stichting Urgente Noden Friesland', al zal dit enkel in incidentele gevallen verkregen worden. Het probleem van de minimale afname door mensen met een lage SES is niet bij elke Friese gemeente bekend.

Regelingen voor vergoeding in Nederland

Gemeente Westerwolde heeft reeds een regeling voor het vergoeden van de eigen bijdrage voor mensen met een lage SES. De gemeente gebruikt hiervoor een verzameling van gelden waaronder de Kansrijke Start en 'Goede Start' gelden. In Zuid-Limburg bestaat de 'proeftuin Geboortezorg Flex' waarin onder andere de eigen bijdrage wordt vergoed. Deze proeftuin wordt door de verscheidene betrokken partijen gefinancierd. In een aantal gemeenten in Nederland kan bijzondere bijstand worden aangevraagd. Tevens tracht Brancheorganisatie Geboortezorg te bewerkstelligen dat de eigen bijdrage wordt afgeschaft. Er zijn daarnaast onderzoeken naar het indiceren en het plannen van kraamzorg die mogelijk een andere financieringsstructuur teweeg kunnen brengen.

Advies

Het probleem dient beter bekend te worden gemaakt bij de gemeenten. Daarnaast moet het probleem beter in kaart gebracht worden om onder andere meer interesse te wekken voor het genereren van een oplossing bij betrokken (financierende) partijen. De financieringsregeling dient te worden opgezet voor mensen met een lage SES in de zorgpaden voor kwetsbare zwangeren. Als langetermijnoplossing wordt geadviseerd partijen bij elkaar te brengen die gezamenlijk een regeling opstellen en financieren, waarbij de verschillende scenario's in acht moeten worden genomen. Als kortetermijnoplossing wordt geadviseerd de afname van de AV Frieso Compleet te verhogen en de beschikbaarheid van de bijzondere bijstand en Stichting Urgente Noden Friesland te onderzoeken. Tevens dient een oplossing gevonden te worden voor het inkorten van het bijstandsinkomen door het krijgen van een vergoeding.